

UNITAT 1

MARC GENERAL PER AL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

CONTINGUTS

- 1. Principals novetats del Reglament general de protecció de dades (RGPD)**
- 2. La legitimació per al tractament de dades personals**
- 3. Tractament de categories especials de dades (dades especialment protegides)**

OBJECTIUS

Contextualitzar la matèria referent a l'aplicació del Reglament general de protecció de dades

Autor/a: Institut Nacional d'Administració Pública

Actualització: Ricard Martínez Martínez i Joaquín Cañada González

Data actualització: octubre 2021

Aquesta obra es difon mitjançant la llicència [Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

1.1. PRINCIPALS NOVETATS DEL REGLAMENT GENERAL DE PROTECCIÓ DE DADES (RGPD)

1.1.1. Introducció

El REGLAMENT GENERAL DE PROTECCIÓ DE DADES¹ (RGPD) és la norma més important a través de la qual s'ha revisat el marc legal de la protecció de dades a la Unió Europea. Això és així pel seu abast general i perquè, tal com disposa l'article 1, l'objecte de l'RGPD és fixar les normes relatives a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de les seves dades personals, així com les normes sobre la lliure circulació de dades a la Unió.

JUNTAMENT AMB L'RGPD ES VA APROVAR TAMBÉ UNA DIRECTIVA SOBRE PROTECCIÓ DE DADES EN L'ÀMBIT POLICIAL I JUDICIAL PENAL (Directiva de policia).² Aquesta norma té caràcter sectorial i, per bé que es basa en els principis, els drets i les garanties establerts en l'RGPD, conté especialitats adequades a les peculiaritats dels tractaments de dades que es desenvolupen en la prevenció i la persecució de delictes.

ACTUALMENT ESTÀ EN FASE DE TRAMITACIÓ LEGISLATIVA UNA REFORMA DE LA CONEGUDA COM A DIRECTIVA EPRIVACY.³ La norma objecte de debat és un reglament. Malgrat que també és una norma limitada a un sector concret, els seus efectes són transversals, ja que una part significativa dels tractaments de dades que es fan actualment es basa, d'una manera o d'una altra, en comunicacions electròniques, almenys tal com les defineix el projecte de reglament.

Les tres normes esmentades són el nucli central del règim europeu de protecció de dades. També hi ha previsions sobre protecció de dades en altres normes de la Unió Europea, com ara les relatives a la prevenció del blanqueig de capitals o les que regulen agències com l'Europol o l'Eurojust. Però, en tots aquests casos, les regulacions són molt específiques per a les activitats pròpies de cadascun dels àmbits, i sempre es remeten a alguna de les tres normes esmentades.

L'RGPD s'ha completat a Espanya amb la derogació de l'antiga LOPD (Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal) i

¹ Reglament (UE) 2016/679, del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades).

² Directiva (UE) 2016/680, del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016, relativa a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals per part de les autoritats competents per a fins de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals o d'execució de sancions penals, i a la lliure circulació d'aquestes dades i per la qual es deroga la Decisió Marc 2008/977/JAI del Consell.

³ Directiva 2002/58/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de juliol de 2002, relativa al tractament de les dades personals i a la protecció de la intimitat en el sector de les comunicacions electròniques (Directiva sobre la privacitat i les comunicacions electròniques).

l'aprovació de la LLEI ORGÀNICA 3/2018, DE 5 DE DESEMBRE, DE PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS I GARANTIA DELS DRETS DIGITALS (LOPDGDD).

1.1.2. L'RGPD com acte jurídic de la Unió Europea

Una primera novetat important de l'RGPD té a veure amb la seva naturalesa jurídica.

ELS REGLAMENTS SÓN NORMES QUE TENEN EFECTE DIRECTE i s'apliquen directament en els estats membres sense necessitat que adoptin cap norma d'introducció en el dret intern. Les directives, en canvi, necessiten normes nacionals de transposició.

La Comissió va triar aquest instrument perquè un dels problemes que pretenia resoldre la revisió del marc legal europeu era la dispersió normativa derivada de les transposicions que en duïen a terme els estats membres.

Les directives són normes que fixen les finalitats i deixen un ampli marge de llibertat als estats membres per triar els mitjans per aconseguir-les. En el cas de la Directiva 95/46, els estats n'han interpretat els objectius de maneres molt diferents, cosa que ha donat lloc a solucions diferents que, en darrer extrem, suposen nivells de protecció igualment heterogenis. La Comissió va optar per afrontar aquesta situació proposant com a nova norma un reglament, un acte jurídic europeu que intenta aconseguir un dret únic per a tota la Unió, perquè substitueix les lleis nacionals existents i no necessita transposició mitjançant noves normes.

No obstant això, a causa del caràcter aplicable directament dels reglaments, comença a ser habitual que els texts finals deixin marges de desenvolupament o aplicació a l'àmbit nacional raonablement amplis. Aquest fenomen també s'ha donat en l'RGPD. ELS ESTATS MEMBRES PODEN ACTUAR NORMATIVAMENT EN RELACIÓ AMB UNA LLISTA EXTENSA DE MATÈRIES, VALENT-SE DE DIFERENTS TIPUS D'HABILITACIÓ QUE L'RGPD ELS OFEREIX. S'ha arribat a dir que es tracta d'una norma amb cos de reglament i ànima de directiva.

HI HA DISPOSICIONS EN QUÈ LA REGULACIÓ ESTATAL ÉS PRÀCTICAMENT UNA CONDICIÓ INDISPENSABLE PERQUÈ ES PUGUI APLICAR L'RGPD.

És el cas, entre d'altres, d'algunes de les excepcions que permeten tractar les dades sensibles. L'RGPD preveu que aquestes dades es puguin tractar per a determinades finalitats (per exemple, amb finalitats d'assistència sanitària o de recerca científica) en els termes que estableixi la legislació nacional.

UNA TERCERA POSSIBILITAT ÉS QUE ELS ESTATS MEMBRES UTILITZIN LES AUTORITZACIONS PER REGULAR DETERMINADES MATÈRIES EN EL PLA NACIONAL QUE OFEREIX L'RGPD.

L'exemple més destacat pot ser el de l'edat mínima a partir de la qual els menors poden atorgar consentiment perquè les seves dades siguin tractades sense necessitar l'autorització dels seus pares o tutors. L'RGPD fixa aquesta edat en 16 anys. Tanmateix,

permet que els estats membres la redueixin fins a un límit mínim de 13. Els estats es poden acollir a aquesta habilitació o no, però és cert que el Reglament, en aquest punt, obre una porta a la diferenciació en l'àmbit nacional. A Espanya l'article 7 de la LOPDGDD l'ha fixat en 14 anys.

En resum, encara que l'RGPD conté nombroses disposicions que sí que produiran efectes i, com a tals, seran aplicables directament pels operadors jurídics en els estats membres, també n'inclou d'altres en què la seva regulació es veurà precisada o complementada per normativa nacional.

A ESPANYA, LA LLEI ORGÀNICA 3/2018, DE 5 DE DESEMBRE, DE PROTECCIÓ DE DADES PERSONALS I GARANTIA DELS DRETS DIGITALS (LOPDGDD), ha fet aquests desplegaments normatius. Altres s'inclouran en normes sectorials, com la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014, en relació amb la figura de l'encarregat del tractament o el tractament de dades d'identificació electrònica dels administrats en la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

1.1.3. Àmbit d'aplicació

L'RGPD distingeix entre àmbit d'aplicació material i territorial.

➤ Àmbit material

L'RGPD s'aplica a tots els tractaments totalment o parcialment automatitzats de dades i també als tractaments no automatitzats de dades contingudes o destinades a ser incloses en un fitxer. No obstant això, en els nostres dies els tractaments que tenen un major impacte sobre els drets dels ciutadans són els que es fan per mitjans automàtics, mentre que els totalment manuals són relativament estranys.

L'RGPD no distingeix entre tractaments duits a terme per empreses privades o per autoritats o organismes públics pel que fa a l'aplicabilitat, encara que sí que conté algunes disposicions específiques per a aquests darrers.

Des d'un altre punt de vista, l'RGPD, en el considerant 27, assenyala expressament que NO SERÀ APLICABLE A LES PERSONES DIFUNTES, sens perjudici que els estats membres puguin establir normes aplicables als tractaments de les seves dades personals.

QUEDEN EXCLOSOS DE L'ÀMBIT D'APLICACIÓ DE L'RGPD ELS TRACTAMENTS SEGÜENTS:

- En l'exercici d'una activitat no compresa en l'àmbit d'aplicació del dret de la Unió. Un exemple d'aquest tipus de tractaments seria els tractaments de dades relacionades amb la seguretat nacional.
- Els que duen a terme els estats membres, relacionats amb la política

exterior i de seguretat comuna de la UE.

- Els que du a terme una persona física en l'exercici d'activitats exclusivament personals o domèstiques.

Aquesta excepció es refereix als tractaments de dades que les persones fan en el marc de la seva vida personal i familiar i amb fins que podrien descriure's com a particulars. Exemples d'aquest tipus de tractaments serien les agendes personals o l'ús d'algun servei d'emmagatzematge de fotografies en línia, sempre que aquest ús no impliqui l'accés públic a les fotografies emmagatzemades.

- Per part de les autoritats competents amb fins de prevenció, investigació, detecció o enjudiciament d'infraccions penals, o d'execució de sancions penals, inclosa la de protecció davant amenaces a la seguretat pública i la seva prevenció.

➤ Àmbit territorial

L'RGPD manté un dels criteris usats per la Directiva per establir el seu àmbit territorial d'aplicació.

ES TRACTA DEL CRITERI DE L'ESTABLIMENT A LA UE.

Segons l'article 3.1, l'RGPD serà aplicable al tractament de dades personals en el context de les activitats d'un establiment del responsable o de l'encarregat a la Unió, independentment que el tractament tenguí lloc a la Unió o no. El Reglament és aplicable sempre que existeixi un establiment a la Unió, independentment del país en què estigui localitzat aquest establiment.

El considerant 22 de l'RGPD repeteix el que també establia un altre considerant de la Directiva respecte que la noció d'establiment implica l'exercici de manera real i efectiva d'una activitat a través de «modalitats estables». La forma jurídica d'aquestes modalitats, tant si són sucursals com filials amb personalitat jurídica pròpia, no és determinant per valorar l'existència d'establiment.⁴

JUNTAMENT AMB EL CRITERI TERRITORIAL, L'RGPD CONTÉ UNA NOVETAT IMPORTANT, QUE SUBSTITUEIX EL CRITERI D'ÚS DE MITJANS SITUATS EN UN ESTAT MEMBRE CONTINGUT EN LA DIRECTIVA.

El Reglament estableix la seva aplicabilitat a responsables o encarregats que no estan situats en territori de la Unió però que fan activitats de tractament relacionades amb:

- l'oferta de béns o serveis a aquests interessats a la Unió, independentment de si se'ls en requereix el pagament, o

⁴ Cal entendre que la jurisprudència del TJUE sobre l'àmbit d'aplicació de la Directiva segueix sent vàlida per a l'RGPD a l'hora d'interpretar alguns altres dels conceptes o expressions que utilitza l'article 3.1. En particular, sembla que el Reglament confirma la posició del TJUE en el cas Google Spain. Sentència «Google Spain i Google Inc. contra l'Agència Espanyola de Protecció de Dades (AEPD) i Mario Costeja González» C-131/12.

- el control del seu comportament, en la mesura en què tengui lloc a la Unió, de dades de persones en la Unió.

Amb aquesta disposició, l'RGPD pretén assegurar la protecció que ofereix a les dades de ciutadans a la Unió sigui quin sigui el lloc des del qual es dugui a terme el tractament d'aquestes dades. Una previsió d'aquest tipus és apropiada a les característiques dels tractaments de dades en el món actual. Avui no és necessària la presència física en un lloc per recollir o processar les dades de les persones. Al món d'Internet, aquestes operacions poden fer-se a distància i, en la pràctica, molts serveis de la societat de la informació estan organitzats de manera que s'ofereixen arreu del món des de la seu central de la companyia.

En aquesta matèria és presumible que siguin aplicables les interpretacions del Tribunal de Justícia de la UE sobre la llei aplicable en contractes transfronterers. En diverses sentències, el Tribunal ha identificat diversos elements com a indicis per establir si l'oferta s'adreça a un país concret. Entre aquests elements estaria l'idioma en què es presenta la pàgina web, la moneda en què es poden retribuir, si escau, els productes i serveis oferts o el fet que es proporcioni un telèfon de contacte corresponent al país en qüestió. En un altre terreny, en la Sentència Google Spain ja esmentada el Tribunal va concedir importància al fet que la publicitat que el motor de cerca oferia a Espanya estava dirigida a usuaris espanyols.

El Reglament demana als responsables i encarregats que es trobin en aquesta situació que designin un representant a la Unió, que serà el punt de contacte amb interessats i autoritats de supervisió i al qual, sens perjudici de les accions contra els representats, podran adreçar-se les mesures correctives que preveu l'RGPD en casos d'incompliment.

1.1.4. Definicions

L'article 4 de l'RGPD està dedicat íntegrament a aquestes definicions. Es tracta d'un article extens, amb vint-i-sis definicions, entre les quals n'hi ha diverses que ja estan presents en la Directiva i d'altres que són pròpies de les novetats que s'introdueixen en l'RGPD.

Entre les primeres poden esmentar-se les definicions de dada personal, tractament, fitxer, responsable, encarregat, destinatari, tercer, o consentiment de l'interessat.

Amb tot, i malgrat aquesta continuïtat, algunes d'aquestes definicions presenten matisos respecte a la Directiva.

Així, ES DEFINEIX DADA PERSONAL qualsevol informació sobre una persona física identificada o identificable (l'interessat), però la resta de la definició de la Directiva es vincula en el Reglament a aquest interessat, en establir-se que «es considerarà persona física identificable qualsevol persona la identitat de la qual pugui determinar-se, directament o indirectament, en particular mitjançant un identificador, com un nom, un número d'identificació, dades de localització, un

identificador en línia o un o diversos elements propis de la identitat física, fisiològica, genètica, psíquica, econòmica, cultural o social d'aquesta persona».

És rellevant també que el considerant 30 constata que els identificadors en línia que es proporcionen als usuaris, com adreces dels protocols d'Internet (número IP, número de targeta MAC, IMEI), identificadors de sessió en forma de galetes o altres identificadors, com etiquetes d'identificació per radiofreqüència, poden ser considerades dades personals en determinades condicions.

El responsable és descrit com «la persona física o jurídica, autoritat pública, servei o un altre organisme que, sol o juntament amb altres, determina els fins i mitjans del tractament», és a dir, com qui decideix que es dugui a terme el tractament i la manera com es desenvoluparà. Novament se segueix la definició clàssica continguda en la Directiva.

La mateixa línia se segueix respecte a l'encarregat de tractament, «la persona física o jurídica, l'autoritat pública, el servei o un altre organisme que tracta dades personals a compte del responsable del tractament».

EN EL CAS DEL CONSENTIMENT, la definició de l'RGPD és també idèntica a la Directiva en les primeres frases. Tanmateix, el Reglament incorpora un element addicional, en assenyalar que la manifestació de voluntat lliure, específica, informada i inequívoca per la qual l'interessat accepta el tractament de les seves dades personals ha de prestar-se «MITJANÇANT UNA DECLARACIÓ O UNA CLARA ACCIÓ AFIRMATIVA». AQUESTA PRECISIÓ TÉ GRAN CALAT, ja que exclou que el consentiment pugui atorgar-se mitjançant la inacció, com pot succeir amb algunes modalitats COM EL CONSENTIMENT TÀCIT, en què el responsable informa l'interessat que tractarà les seves dades si no manifesta que no hi està d'acord en un termini determinat.

JUNTAMENT AMB AQUESTES DEFINICIONS, JA CLÀSSIQUES EN EL DRET EUROPEU, L'RGPD EN CONTÉ, COM S'HA ASSENYALAT, UNES ALTRES QUE REFLECTEIXEN LES NOVETATS QUE S'HI INCLOUEN, I QUE SÓN:

➤ **Pseudonimització**

Tractament de dades personals de tal manera que ja no puguin atribuir-se a un interessat sense utilitzar informació addicional, sempre que aquesta informació addicional figuri per separat i estigui subjecta a mesures tècniques i organitzatives destinades a garantir que les dades personals no s'atribueixin a una persona física identificada o identificable.

➤ **Elaboració de perfils**

Qualsevol forma de tractament automatitzat de dades personals consistent a utilitzar dades personals per avaluar determinats aspectes personals d'una persona física, en particular per analitzar o predir aspectes relatius al rendiment professional, la situació econòmica, la salut, les preferències personals, els

interessos, la fiabilitat, el comportament, la ubicació o els moviments d'aquesta persona física.

En ambdós casos, l'RGPD utilitza aquests conceptes durant el text. La pseudonimització es considera fonamentalment una mesura de seguretat en el tractament de dades personals, però els considerants 26, 28 i 29 es refereixen també al fet que usar-la pot ajudar els responsables a complir les seves obligacions.

És important destacar que l'RGPD considera explícitament que les dades pseudonimitzades són dades personals i que, per tant, estan subjectes a les seves disposicions.

La noció de perfilat s'utilitza també en l'RGPD en relació amb el dret d'oposició, el dret a no ser objecte de decisions automatitzades i la informació que ha de proporcionar-se als interessats. Encara que es tracta d'un concepte antic, ha adquirit una rellevància enorme en la mesura en què els tractaments basats en l'elaboració de perfils cada vegada són més nombrosos i tenen majors efectes sobre els ciutadans. Per esmentar-ne només alguns exemples, podria parlar-se de la publicitat conductual (basada en perfils de navegació en línia), els perfils de solvència creditícia, o els perfils que poden fer-se amb l'ús de tecnologies de dades massives o anàlisi massiva d'informació.

L'RGPD INCLOU TAMBÉ DEFINICIONS DE LES DUES NOVES CATEGORIES DE DADES SENSIBLES QUE AFEGEIX A LA LLISTA DE LA DIRECTIVA DEL 95: DADES GENÈTIQUES I DADES BIOMÈTRIQUES.

➤ **Dades genètiques**

Dades personals relatives a les característiques genètiques heretades o adquirides d'una persona física que proporcionin una informació única sobre la fisiologia o la salut d'aquesta persona, obtingudes en particular de l'anàlisi d'una mostra biològica d'aquesta persona.

Les dades genètiques ja tenien la consideració de dades especialment protegides en el marc de la Directiva, però només com a part de les dades relacionades amb la salut. L'RGPD les separa com a categoria amb entitat pròpia, al marge de la seva implicació en el terreny de la salut, amb la qual cosa estén la protecció especial a tractaments relacionats, per exemple, amb la filiació.

➤ **Dades biomètriques**

Dades personals obtingudes a partir d'un tractament tècnic específic, relatives a les característiques físiques, fisiològiques o conductuals d'una persona física que permetin o confirmen la identificació única d'aquesta persona, com imatges facials o dades dactiloscòpiques.

Respecte a aquesta definició, cal assenyalar que les dades biomètriques tindran la condició de dades sensibles només quan siguin utilitzades per identificar

unívocament una persona. Una fotografia, per exemple, conté dades biomètriques, però el seu tractament no està sotmès a condicions especials llevat que s'utilitzi per individualitzar o identificar algú dins un col·lectiu més ampli.

També cal indicar que la noció de dada biomètrica és molt àmplia i inclou aspectes cada vegada més innovadors. Aspectes com l'empremta de l'orella, el patró venós d'una mà o la manera de caminar d'una persona es consideren dades biomètriques en la mesura en què permeten identificar una persona.

És també novetat la definició de VIOLACIÓ DE SEGURETAT DE LES DADES PERSONALS. Aquest concepte fa al·lusió a incidents relacionats amb la seguretat de les dades objecte de tractament i inclou qualsevol fet que «ocasioni la destrucció, pèrdua o alteració accidental o il·lícita de dades personals transmeses, conservades o tractades d'una altra forma, o la comunicació o accés no autoritzats a aquestes dades».

1.1.5. Principis

Els principis del tractament constitueixen el fonament del sistema europeu de protecció de dades, tal com es formulen, i són el que el diferencia d'altres models de protecció de dades o privacitat.

Un primer principi és el de LICITUD, TRANSPARÈNCIA I LLEIALTAT, que consisteix en el fet que les dades han de ser tractades de manera lícita, lleial i transparent per a l'interessat. La licitud en el tractament es relaciona amb la necessitat que estigui emparat en una de les bases jurídiques que estableix el Reglament.

Per exemple, el tractament de dades pot resultar necessari per executar un contracte, o perquè un organisme públic pugui exercir els seus poders o satisfer un interès públic.

Al mateix temps, el principi exclou el fet que les dades siguin tractades de manera deslleial envers l'interessat o sense proporcionar-li la informació necessària perquè entengui l'objecte i els fins del tractament, les seves conseqüències i possibles riscos, i pugui, si escau, decidir sobre el tractament.

El segon dels principis que formula l'RGPD és el de LIMITACIÓ DE LA FINALITAT. En realitat, aquest principi té dues dimensions.

D'UNA BANDA, OBLIGA QUE LES DADES SIGUIN TRACTADES AMB UNA O DIVERSES FINALITATS DETERMINADES, EXPLÍCITES I LEGÍTIMES. Aquest principi es relaciona estretament amb l'anterior. La finalitat del tractament ha d'estar clarament definida.

A vegades es troben finalitats del tipus «les vostres dades seran tractades per millorar la vostra experiència com a usuari». Aquestes definicions no s'ajusten al principi de finalitat. És possible que les finalitats siguin descrites d'una manera àmplia, però sempre una descripció d'aquest tipus ha de permetre a l'interessat o a les autoritats de control conèixer quin tipus d'activitats s'hi inclouen.

Dins aquesta primera part del principi es troba també el fet que les finalitats han de ser legítimes. S'entenen com a tals totes les que estan permeses per l'ordenament jurídic.

LA SEGONA PART DEL PRINCIPI ÉS LA QUE HI DONA NOM, JA QUE ES PROHIBEIX QUE LES DADES RECOLLIDES AMB UNES FINS DETERMINADES, EXPLÍCITS I LEGÍTIMS SIGUIN TRACTADES POSTERIORMENT D'UNA MANERA INCOMPATIBLE AMB AQUESTS FINS. No impedeix que les dades siguin tractades amb finalitats diferents de la que va justificar el tractament originari, cosa que prohibeix els tractaments per a fins no compatibles.

L'RGPD, en l'article 6.4, ofereix una sèrie de criteris que cal tenir en compte per determinar la compatibilitat d'aquests fins ulteriors, per bé que no dona una definició precisa de quins són els trets que els caracteritzarien. Tanmateix, esmenta quatre casos de finalitats que es consideren sempre compatibles. Són els d'arxivística en interès públic, investigació científica i històrica i fins estadístics.

EL PRINCIPI DE MINIMITZACIÓ DE DADES és també hereu de les previsions de la Directiva, encara que, mentre que s'hi establia que només poden ser tractades les dades «adequades, pertinents i no excessives en relació amb els fins per als quals són tractades», el Reglament substitueix l'expressió «no excessives» per la de «limitades al que és necessari». Es tracta d'un matís que precisa i reforça el contingut del principi. Segons aquest principi, no és possible recollir i tractar dades simplement per si poguessin resultar útils o «per tenir-les».

Segons el PRINCIPI D'EXACTITUD, les dades han de ser exactes i, si escau, actualitzades, i s'han d'adoptar totes les mesures raonables perquè es rectifiquin o suprimeixin les dades inexactes amb relació als fins que es persegueixen.

Aquest principi té importància pel fet que de molts tractaments de dades es deriven decisions que poden afectar, a vegades de manera significativa, els drets o els interessos dels titulars de les dades. Un exemple molt simple en seria el fet que la companyia subministradora d'electricitat o gas mantengui dades errònies sobre els seus clients. Les conseqüències podrien anar des de no proporcionar el servei que s'ha contractat fins a emetre factures als clients equivocats.

El principi de LIMITACIÓ DEL TERMINI DE CONSERVACIÓ està relacionat amb el de minimització. En certa manera, podria descriure's com un principi de minimització temporal en el tractament de dades. Igual que només poden tractar-se les dades adequades, pertinents i necessàries per a una finalitat, la conservació d'aquestes dades ha de limitar-se en el temps a l'èxit dels fins que el tractament persegueix. Una vegada que aquestes finalitats s'han assolit, les dades han de ser esborrades o, almenys, desproveïdes de qualsevol element que permeti identificar els interessats.

No obstant això, hi ha casos en què és possible mantenir les dades per més temps del necessari per a la consecució de la finalitat originàriament perseguida. L'RGPD

esmenta els casos de tractaments ulteriors amb fins d'arxivística en interès públic, investigació científica i històrica i fins estadístics. També és possible que les dades siguin conservades per al compliment d'una obligació legal del responsable, o perquè el responsable pugui exercir accions legals. Aquestes excepcions estan recollides en l'article 17.3 del Reglament.

Un darrer principi és el d'INTEGRITAT I CONFIDENCIALITAT. Bàsicament, imposa a qui tracta dades l'obligació d'actuar proactivament amb l'objectiu de protegir les dades que manegen davant qualsevol risc que n'amenaci la seguretat.

En l'incís final de l'article 5 de l'RGPD es troba un principi denominat de RESPONSABILITAT PROACTIVA, expressió que pretén traduir el terme anglès *accountability*.

Aquest principi es descriu no en el mateix article 5, sinó en l'article 24, segons el qual:

tenint en compte la naturalesa, l'àmbit, el context i els fins del tractament així com els riscos de diversa probabilitat i gravetat per als drets i les llibertats de les persones físiques, el responsable del tractament aplicarà mesures tècniques i organitzatives apropiades per tal de garantir i poder demostrar que el tractament és conforme amb aquest Reglament.

EL PRINCIPI TÉ UNA DOBLE LECTURA. D'una banda, confirma que LA RESPONSABILITAT ÚLTIMA PER LA MANERA COM ES TRACTEN LES DADES EN CON CERNEIX EL RESPONSABLE. És el responsable el que decideix que s'iniciï un tractament, la seva finalitat, les dades que seran tractades i les activitats de tractament que es faran. Per tant, el responsable, que pren les decisions que determinen l'existència del tractament, és el que ha d'ocupar-se que es dugui a terme adequadament i assumir les responsabilitats corresponents en cas que això no succeeixi.

LA SEGONA INTERPRETACIÓ DE L'ARTICLE ES REFEREIX A LA MANERA EN QUÈ EL RESPONSABLE HA DE DUR A TERME EL SEU PAPER. L'RGPD adopta un enfocament proactiu, en exigir que el responsable adopti mesures preventives adreçades a reduir els riscos d'incompliment i, a més, que estigui en condicions de demostrar que ha implantat aquestes mesures i que són les adequades per aconseguir la finalitat perseguida.

1.2. LA LEGITIMACIÓ PER AL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

1.2.1. Introducció

El punt de partida per al tractament de dades personals és determinar la base jurídica que permet fer lícitament les diferents operacions de tractament definides en l'article 4.2 del Reglament (UE) 2016/679, general de protecció de dades (RGPD), que en recull les següents:

Tractament: qualsevol operació o conjunt d'operacions realitzades sobre dades personals o conjunts de dades personals, per procediments automatitzats o d'un altre tipus, com la recollida, el registre, l'organització, l'estructuració, la conservació, l'adaptació o modificació, l'extracció, la consulta, la utilització, la comunicació per transmissió, la difusió o qualsevol altra forma d'habilitació d'accés, comparació o interconnexió, limitació, supressió o destrucció.

Base jurídica que pot ser comuna o diferent per a cadascuna d'elles.

L'RGPD parteix d'una sistemàtica nova en enumerar en l'article 6 les diverses bases jurídiques que legitimen el tractament de dades personals en termes d'igualtat. Està redactat així:

1. El tractament només serà lícit si es compleix almenys una de les condicions següents:
 - a) l'interessat va donar el seu consentiment per al tractament de les seves dades personals per a un o diversos fins específics;
 - b) el tractament és necessari per a l'execució d'un contracte en què l'interessat és part o per a l'aplicació a petició d'aquest de mesures precontractuals;
 - c) el tractament és necessari per al compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament;
 - d) el tractament és necessari per protegir interessos vitals de l'interessat o d'una altra persona física;
 - e) el tractament és necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics conferits al responsable del tractament;
 - f) el tractament és necessari per a la satisfacció d'interessos legítims perseguits pel responsable del tractament o per un tercer, sempre que sobre aquests interessos no prevalguin els interessos o els drets i llibertats fonamentals de l'interessat que requereixin la protecció de dades personals, en particular quan l'interessat sigui.

Per bé que el mateix RGPD estableix modulacions sobre algunes d'elles, com s'indicarà posteriorment.

A continuació, s'analitzen cadascuna d'elles de conformitat amb la sistemàtica del precepte, per bé que han d'atendre's de manera específica les lletres c) i e), que es tractaran conjuntament per ser la base jurídica més habitual per al tractament de dades per part de les administracions públiques.

1.2.2. El consentiment

L'RGPD defineix el consentiment com una manifestació de voluntat lliure, específica, informada i inequívoca (art.7). Manifestació de voluntat per la qual l'afectat accepta el tractament mitjançant una declaració o una clara acció afirmativa.

Els considerants de l'RGPD ofereixen ACLARIMENTS SOBRE LA PRESTACIÓ VÀLIDA DEL CONSENTIMENT que es descriuen a continuació:

- Es considera que pot existir un acte afirmatiu clar en supòsits com una declaració per escrit, incloent-hi per mitjans electrònics, o una declaració verbal (considerant 32).
- També pot considerar-se un acte afirmatiu el fet de marcar una casella d'un lloc web a internet, escollir paràmetres tècnics per a la utilització de serveis de la societat de la informació, o qualsevol altra declaració o conducta que indiqui clarament en aquest context que l'interessat accepta la proposta de tractament de les seves dades personals (considerant 32).
- Per tant, el silenci, les caselles premarcades o la inacció de l'afectat no constitueixen un consentiment vàlid (considerant 32).
- En cas que el tractament tingui diversos fins haurà de prestar-se per a cadascun d'ells (considerant 32).
- No obstant això, seria possible agrupar diverses finalitats en virtut de la seva vinculació (per exemple, consentiment per a la recepció de publicitat pròpia o de tercers).
- Però haurien de desagregar-se quan els tractaments impliquen conductes diferents (per exemple, tractament per qui recull les dades i cessió a tercers).
- En cas que en el marc d'un contracte se sol·liciti el consentiment per a una finalitat que no guardi relació amb el seu objecte, la LOPDGDD estableix que haurà de garantir-se que l'afectat pugui manifestar específicament la seva voluntat mitjançant un procediment senzill i gratuït (p. ex. una casella específica no premarcada).

Una menció especial requereix l'exigència que EL CONSENTIMENT SIGUI LLIURE, ja que l'RGPD recull alguns aclariments sobre supòsits en què pot considerar-se que no es compleix aquesta condició.

En aquest sentit el considerant 42 assenyala que:

el consentiment no ha de considerar-se que s'ha prestat lliurement quan l'interessat no gaudeix de veritable o lliure elecció o no pot denegar o retirar el seu consentiment sense patir algun perjudici.

Per la seva banda, el considerant 43 afegeix que:

Per garantir que el consentiment s'ha atorgat lliurement, no ha de constituir un fonament jurídic vàlid per al tractament de dades de caràcter personal en un cas concret en què existeixi un desequilibri clar entre l'interessat i el responsable del tractament, en particular quan aquest responsable sigui una autoritat pública i sigui, per tant, improbable que el consentiment s'hagi donat lliurement en totes les circumstàncies d'aquesta situació particular.

I presumeix que:

el consentiment no s'ha donat lliurement quan no permet autoritzar per separat les diferents operacions de tractament de dades personals, malgrat que sigui adequat en el cas concret, o quan el compliment d'un contracte, inclosa la prestació d'un servei, depengui del consentiment, encara que no sigui necessari per a aquest compliment.

No obstant això, l'RGPD no implica necessàriament una obligació de recollir un nou consentiment si el que s'ha obtingut abans de la seva aplicació és de conformitat amb els requisits que estableix.

En cap cas hi ha aplicació retroactiva, atès que les normes de l'RGPD no s'apliquen a tractaments anteriors al moment en què produeix plens efectes.

Els consentiments expressos i els consistents en una manifestació o acció afirmativa clara segueixen sent vàlids.

Consegüentment, els consentiments tàcits obtinguts amb anterioritat a l'aplicació efectiva de l'RGPD, el 25 de maig de 2018, no són vàlids, atès que el considerant 171 assenyala, a sensu contrari, que únicament mantindran la seva validesa els consentiments anteriors que s'ajustin a les previsions del Reglament, que, com s'ha assenyalat, exigeix una declaració positiva o una clara acció afirmativa.

Pel que fa al consentiment dels menors d'edat, l'RGPD preveu que el consentiment només es considerarà lícit si el menor és major de 16 anys o si, en cas que sigui menor d'aquesta edat, el consentiment és prestat pels titulars de la pàtria potestat o la tutela.

El dret dels estats membres pot modificar aquesta regla general rebaixant l'edat fins a un mínim de 13 anys. Però la concreció efectiva depèn del dret dels estats membres.

En qualsevol cas, recau en el responsable del tractament de les dades la prova que compta amb el consentiment de l'afectat i que ha estat atorgat a través de mitjans que resultin pertinents.

En el cas del consentiment atorgat per menors el responsable està obligat a fer esforços raonables per verificar que el consentiment va ser donat o autoritzat pel titular de la pàtria potestat o tutela sobre l'infant, tenint en compte la tecnologia disponible.

El consentiment és essencialment revocable, de la qual cosa cal informar l'afectat. La revocació del consentiment ha de poder fer-se per procediments tan senzills com els utilitzats per obtenir-ho, però no té efectes retroactius ni afecta la licitud dels tractaments realitzats fins en aquest moment.

1.2.3. La relació contractual

En relació amb aquesta base jurídica com a legitimadora del tractament de les dades personals, l'RGPD és particularment concís tant en l'articulat com en els considerants i es limita a establir en l'article 6.1.b) que és lícit el tractament *necessari per a l'execució d'un contracte en què l'interessat és part o per a l'aplicació a petició de l'interessat de mesures precontractuals*.

1.2.4. Tractaments necessaris per al compliment d'una obligació legal o per al compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics

La base jurídica del tractament de dades personals per part de les administracions públiques és, per regla general, la que s'estableix en els articles 6.1.c) i e) de l'RGPD:

- c) el tractament és necessari per al compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament.
[...]
- e) el tractament és necessari per complir una missió realitzada en interès públic o per exercir poders públics conferits al responsable del tractament.

Pel que fa a aquestes bases jurídiques, l'RGPD preveu que les ha d'establir el dret de la Unió o dels estats membres.

Adicionalment, assenyala que la finalitat del tractament per al compliment d'una obligació legal ha de quedar determinada en la norma que l'estableix. I que la finalitat del tractament per al compliment d'una missió d'interès públic o per a l'exercici de poders ha de ser necessària per complir-la o exercir-los.

El considerant 45 aclareix que una mateixa norma pot ser suficient com a base per a diverses operacions de tractament.

Quan es faci en compliment d'una obligació legal aplicable al responsable del tractament, o si és necessari per al compliment d'una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics, el tractament ha de tenir una base en el dret de la Unió o dels estats membres. Aquest reglament no requereix que cada tractament individual es regeixi per una norma específica. Una norma pot ser suficient com a base per a diverses operacions de tractament de dades basades en una obligació legal aplicable al responsable del tractament, o si el tractament és necessari per complir una missió realitzada en interès públic o en l'exercici de poders públics. La finalitat del tractament també ha de determinar-se en virtut del dret de la unió o dels estats membres. A més, aquesta norma podria especificar les condicions generals d'aquest Reglament per les quals es regeix la licitud del tractament de dades personals i establir especificacions per a la determinació del responsable del tractament, el tipus de dades personals objecte de tractament, els interessats afectats, les entitats a què es poden comunicar les dades personals, les limitacions de la finalitat, el termini de conservació de les dades i altres mesures per garantir un tractament lícit i lleial. També cal determinar en virtut del dret de la Unió o dels estats membres si el responsable del tractament que fa una missió en interès públic o en l'exercici de poders públics ha de ser una autoritat pública o una altra persona física o jurídica de dret públic o, quan es faci en interès públic, incloent-hi fins sanitaris com la salut

pública, la protecció social i la gestió dels serveis de sanitat, de dret privat, com una associació professional.

Quan el tractament es faci en l'exercici de poders públics, el responsable n'ha de ser una autoritat pública o una altra persona física o jurídica d'interès públic. I si es fa per complir missions d'interès públic, el responsable pot ser també una persona de dret privat.

L'article 5.1.b) del Reglament estableix la regla general que el tractament de dades es faci per a fins determinats, explícits i legítims. No obstant això, admet que puguin tractar-se amb fins que no siguin incompatibles amb els inicials i esmenta expressament entre altres tractaments que poden ser propis de les administracions públiques, com són els fins d'arxiu d'interès públic, així com els d'investigació científica i històrica o els estadístics.

Ara bé, el tractament de dades per a aquestes finalitats haurà d'estar subjecte a garanties adequades per garantir els drets i les llibertats dels afectats de conformitat amb el Reglament. Entre elles han d'adoptar-se mesures tècniques i organitzatives per respectar el principi de minimització de les dades. Entre aquestes mesures l'article 89.1 de l'RGPD esmenta específicament la pseudonimització de les dades i, també, l'anonimització sempre que permeti la consecució d'aquests fins.

En el cas dels tractaments amb fins d'investigació científica o històrica l'RGPD preveu que una norma europea o nacional pugui establir excepcions als drets d'accés, rectificació, limitació del tractament i oposició, quan sigui probable que impossibilitin o obstaculitzin greument l'èxit dels fins esmentats i s'estableixin garanties adequades en els termes assenyalats anteriorment.

Pel que fa al tractament amb fins estadístics podran establir-se, a més de les esmentades anteriorment, excepcions al dret que el responsable del tractament comuniqui als cessionaris de les dades les rectificacions o supressions que hagi fet o la limitació del tractament de les dades. I al dret a la portabilitat.

Tanmateix, quan el tractament per als fins indicats pot servir també per a unes altres finalitats, les excepcions als drets només són aplicables pel que fa a aquells.

1.2.5. L'interès vital

El tractament de dades personals és lícit quan és necessari per protegir interessos vitals de l'interessat o d'una altra persona física (art. 6.1.d).

L'RGPD no recull una definició d'interès vital, per bé que el considerant 46 sembla suggerir una interpretació restrictiva en assenyalar que ha de tractar-se d'«un interès essencial per a la vida de l'interessat o d'una altra persona».

A més, el mateix considerant atribueix a aquesta base jurídica per al tractament un caràcter que podria qualificar-se com a subsidiari, en indicar que únicament ha d'aplicar-se quan el tractament no pot basar-se en una altra base jurídica diferent. En aquest sentit, esmenta com a exemples el tractament amb fins humanitaris, incloent-hi el control d'epidèmies i la seva propagació o les situacions d'emergència humanitària, sobretot en cas de catàstrofes naturals o d'origen humà.

1.2.6. L'interès legítim

En termes similars a la Directiva 95/46/CE, l'RGPD inclou l'interès legítim del responsable o d'un tercer com a base jurídica per al tractament de dades personals (art.6.1.f). Tanmateix, per a això no n'hi ha prou amb l'existència d'un interès legítim, sinó que és necessari que prevalgui sobre els interessos, els drets o les llibertats fonamentals de l'interessat.

Per tant, és necessari fer una ponderació en cada cas concret per poder determinar la prevalença o no de l'interès legítim. Aquesta ponderació haurà de tenir en compte no només la incidència del tractament en els drets i llibertats de l'afectat, sinó també en els seus propis interessos. L'RGPD exigeix que aquesta ponderació sigui especialment qualificada quan l'afectat sigui un menor.

L'RGPD reforça algunes de les garanties per al tractament de dades personals quan la seva base jurídica sigui l'interès legítim. Així, en relació amb el deure d'informar l'interessat sobre el tractament de les dades, exigeix no només que s'indiqui l'interès legítim com a base jurídica del tractament de què ha d'informar-se en qualsevol cas, sinó, a més, que s'especifiquin els interessos legítims concrets del responsable o del tercer que el fan, tant si les dades s'han obtingut de l'afectat com si no ha estat així (art. 13.1.d i 14.2.b).

Adicionalment, l'RGPD reforça el dret a oposar-se en qualsevol moment al tractament de dades personals per motius relacionats amb la situació personal, quan la seva base jurídica sigui l'interès legítim, i estableix que el responsable deixarà de tractar les dades personals llevat que acrediti «motius legítims imperiosos» que prevalguin sobre els interessos, els drets i llibertats de l'afectat (art. 21.1).

Els considerants 47-49 recullen alguns aclariments sobre aquesta base jurídica.

El considerant 47 aclareix que l'interès legítim pot ser una base jurídica no només del responsable que tracta les dades, sinó també d'un responsable del tractament a què es puguin comunicar les dades personals.

Així mateix, estableix un punt de partida sobre la ponderació, a què anteriorment es va fer referència, en relacionar-la amb les expectatives raonables dels afectats

basades en la seva relació amb el responsable del tractament, i esmenta com a exemples les situacions en què l'afectat és client o està al servei del responsable.

No obstant això, exigeix que s'avaluii meticulosament la ponderació, fins i tot si l'afectat pot preveure de manera raonable, en el moment i en el context de la recollida de les dades personals, que pot produir-se un tractament per a una determinada finalitat.

En particular, el Reglament assenyala que cal apreciar la prevalença dels interessos i els drets de l'afectat quan es tractin les seves dades en circumstàncies en què no esperi raonablement que se'n faci un tractament ulterior (p. ex. cessions ulteriors de les dades).

Els considerants esmentats recullen alguns exemples d'interessos legítims, encara que sense considerar-los per si mateixos com a prevalents. Se n'esmenten els següents, entre altres:

- La prevenció del frau, sempre que es compleixi el principi de minimització (considerant 47)
- El màrqueting directe (considerant 47)
- Les transmissions de dades en grups d'empreses per a fins administratius interns, com pot ser la centralització de dades de clients o empleats (considerant 48)
- Les transmissions de dades per garantir la seguretat de les xarxes (p.ex. als equips de resposta a emergències informàtiques –CERT– o de resposta a incidents de seguretat informàtica –CSIRT–), per impedir l'accés no autoritzat a les xarxes de comunicacions electròniques i la distribució malintencionada de codis, i frenar atacs de «denegació de servei» i danys als sistemes informàtics i de comunicacions electròniques (considerant 49)

Finalment, el Reglament estableix que l'interès legítim no pot ser una base jurídica aplicable als tractaments duits a terme per les autoritats públiques en l'exercici de les seves funcions, en assenyalar que és el mateix legislador el que ha d'establir per llei la base jurídica per al tractament de dades per part de les autoritats públiques, per la qual cosa l'interès legítim no ha d'aplicar-se al tractament que duen a terme ells en l'exercici de les seves funcions.

1.3. TRACTAMENT DE CATEGORIES ESPECIALS DE DADES (DADES ESPECIALMENT PROTEGIDES)

L'RGPD inclou en el concepte de categories especials de dades les denominades dades especialment protegides a la LOPD, com són les opinions polítiques, les conviccions religioses o filosòfiques, l'afiliació sindical, les que revelen l'origen racial o ètnic i les relatives a la salut o a la vida o l'orientació sexual d'una persona. Però incorpora noves categories de dades com són les DADES GENÈTIQUES I LES DADES BIOMÈTRIQUES.

Com ja hem vist al principi d'aquest mòdul en referir-nos a les definicions, l'RGPD considera com a dades genètiques les dades personals relatives a les característiques

genètiques heretades o adquirides d'una persona física que proporcionen una informació única sobre la fisiologia o la salut d'aquesta persona, obtingudes, en particular, de l'anàlisi d'una mostra biològica d'aquesta persona.

I, com a dades biomètriques, les dades personals obtingudes a partir d'un tractament tècnic específic, relatives a les característiques físiques, fisiològiques o conductuals d'una persona física que permetin o confirmin la identificació única d'aquesta persona, com imatges facials o dades dactiloscòpiques.

Pel que fa a aquestes darreres, el considerant 51 recull un aclariment sobre el tractament de dades de fotografies i assenyala que no ha de considerar-se sistemàticament un tractament de categories especials de dades personals, ja que únicament es troben compreses en la definició de dades biomètriques quan el fet de ser tractades amb mitjans tècnics específics permet la identificació o l'autenticació unívoca d'una persona física.

Així mateix, l'RGPD preveu especialitats per al tractament de dades de condemnes, mesures de seguretat i infraccions penals, que no són considerades estrictament dades sensibles, però per al tractament de les quals s'estableixen limitacions.

Aquestes categories de dades només poden tractar-se sota la supervisió de les autoritats públiques o quan ho autoritzi el dret de la Unió o dels estats membres que estableixi garanties adequades per als drets i llibertats dels interessats.

Només pot dur-se un registre complet de condemnes penals sota el control de les autoritats públiques.

La regla general que s'estableix en el Reglament és la PROHIBICIÓ DEL TRACTAMENT DE CATEGORIES ESPECIALS DE DADES (art. 9). No obstant això, es recull un ampli ventall d'**excepcions** a aquesta regla general, com les següents:

a) l'interessat va donar el seu consentiment explícit per al tractament d'aquestes dades personals amb un o més dels fins especificats, llevat de quan el dret de la Unió o dels estats membres estableix que la prohibició esmentada en l'apartat 1 no pot ser aixecada per l'interessat;

el tractament és necessari per al compliment d'obligacions i l'exercici de drets específics del responsable del tractament o de l'interessat en l'àmbit del dret laboral i de la seguretat i protecció social, en la mesura en què així ho autoritzi el dret de la Unió dels estats membres o un conveni col·lectiu conforme al dret dels estats membres que estableixi garanties adequades del respecte dels drets fonamentals i dels interessos de l'interessat;

el tractament és necessari per protegir interessos vitals de l'interessat o d'una altra persona física, en cas que l'interessat no estigui capacitat, físicament o jurídicament, per donar-hi el consentiment;

el tractament el du a terme, en l'àmbit de les seves activitats legítimes i amb les degudes garanties, una fundació, una associació o qualsevol altre organisme sense ànim de lucre, la finalitat del qual sigui política, filosòfica, religiosa o sindical, sempre que el tractament es refereixi exclusivament als membres actuals o antics d'aquests organismes o a persones que hi mantinguin contactes regulars en relació amb els seus

fins i sempre que les dades personals no es comuniquin fora sense el consentiment dels interessats;

el tractament es refereix a dades personals que l'interessat ha fet manifestament públiques;

b) el tractament és necessari per formular, exercir o defensar reclamacions o quan els tribunals actuïn en exercici de la seva funció judicial;

c) el tractament és necessari per raons d'un interès públic essencial, sobre la base del dret de la Unió o dels estats membres, que ha de ser proporcional a l'objectiu perseguit, respectar en el que és essencial el dret a la protecció de dades i establir mesures adequades i específiques per protegir els interessos i els drets fonamentals de l'interessat.

Com a motius d'interès públic emparat en habilitacions legals que n'exceptuen la prohibició, el mateix RGPD recull expressament els supòsits següents:

El tractament és necessari per a fins de medicina preventiva o laboral, avaluació de la capacitat laboral del treballador, diagnòstic mèdic, prestació d'assistència o tractament de tipus sanitari o social, o gestió dels sistemes i serveis d'assistència sanitària i social.

Sobre els tractaments duits a terme amb les finalitats esmentades, es preveu que el tractament el dugui a terme un professional subjecte a deure secret o sota la seva responsabilitat, així com qualsevol altra persona subjecta a l'obligació de secret:

El tractament és necessari per raons d'interès públic en l'àmbit de la salut pública, com la protecció davant amenaces transfrontereres greus per a la salut, o per garantir elevats nivells de qualitat i de seguretat de l'assistència sanitària i dels medicaments o productes sanitaris.

El tractament és necessari amb fins d'arxiu en interès públic, fins d'investigació científica o històrica o fins estadístics.

Finalment, s'admet que els estats membres puguin mantenir o introduir condicions addicionals, incloent-hi limitacions, sobre els tractaments de dades genètiques, biomètriques o de salut.

Espanya ho ha fet en l'article 9 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals, que disposa:

Article 9. Categories especials de dades.

1. Als efectes de l'article 9.2.a) del Reglament (UE) 2016/679, per tal d'evitar situacions discriminatòries, el mer consentiment de l'afectat no és suficient per aixecar la prohibició del tractament de dades la finalitat principal de les quals sigui identificar-ne la ideologia, l'afiliació sindical, la religió, l'orientació sexual, les creences o l'origen racial o ètnic.

El que disposa el paràgraf anterior no impedeix el tractament d'aquestes dades a l'empara dels supòsits restants que s'estableixen en l'article 9.2 del Reglament (UE) 2016/679, quan escaigui.

2. Els tractaments de dades establerts en les lletres g), h) i i) de l'article 9.2 del Reglament (UE) 2016/679 fonamentats en el dret espanyol han d'estar emparats en

una norma amb rang de llei, que podrà establir requisits addicionals relatius a la seva seguretat i confidencialitat.

En particular, aquesta norma podrà emparar el tractament de dades en l'àmbit de la salut quan ho exigeixi la gestió dels sistemes i serveis d'assistència sanitària i social, pública i privada, o l'execució d'un contracte d'assegurança del qual l'afectat sigui part.